

menda vožnja zlo nevarna! Kaj ne, da je to bistra glava? Pa pustimo jih.

Vse se je balo večera, ko je kapitan Marko smehljalje nam napovedal, da pridemo memo Pole v kvarnerski zaliv. Po navadi je morje tam nepokojno; znabiti se sprime tam naša burja z vetrovi, ki iz Ogerskega čez Horvaško sèm vlečejo.

To je pa res, korajžni smo mi možje suhega plemena — dokler smo na suhem: tudi še takrat ne zmiraj. Pojdite pa vèn na morje, naj začnejo vas zibati rahli valovi, naj vetrič potegne, naj se pokaže le en temen oblaček, — korajže in junaštva, žali Bog, je konec. „Il Quarnero dorme!“ nas je pri južini tolažil kapitan, češ, da nam bodo izverstne pečadre in goreče vina bolje dišale. Enkrat pa se zaziblje ladija tolikanj, da kozarci, vilice in noži zarožljajo, — in nobenemu ni več dišala južina.

Do zdaj, kraj brega Istrije, smo bili srečevali celi dan še veliko večjih in manjših bark; pri Poli smo vidili tudi še eno avstrijsko vojno barko z napetimi jadri ne deleč od nas; naprej smo bili pa večidel le bolj sami. Na večer se je pa vendar razkačilo nekoliko morje; začeli smo se močno zibati; visoki valovi pljuskajo na stene parobroda; naprej in nazaj, na levo in na desno se je zaganjala mogočna ladija; ojster veter je pihal od Reke sèm; kmalo je zginil od verha tovarš za tovaršem, da nazadnje sem bil izmed vseh popotnikov jez z eno samo gospo zgorej, blizo toplega dimnika in tedaj skoraj v sredi ladije, kjer se zibanje najmanj čuti. Hudo je bilo mraz; od trenutka do trenutka je močnejše hrumelo morje, je cverkalo lesovje parobroda, je žvižgal vihar med drevesi, banderom in vervmi. „Kako mogočno, krasno je morje, kako veličansk je vihar!“ — je djala gospá; al v tem hipu pljukne en val čez verh, in gospá in jez sva bila oba dobro keršena od morja. „Noč je prelepa“ — pravi na dalje gospá — „kako je jasno obnebje, kako čisto berlijo zvezde“ — al v tem omolkne in nagloma se podá v spodnji hram. Jez sem bil pa še delj časa na verhu, ne zato, ker je bilo morje in obnebje in vse to tako poetično, — ampak zato, ker je v spodnjem hramu zrak zagaten in ker mi je bilo ložeje pri sercu, dokler sem vidil še skoz temno noč v daljini zadnji ozki trak zemlje — ljube naše domovine. (Dal. sl.)

Mlada Litvanka.

Prosto po neki stari Litvanski zložil Fr. Zakrajšek.

O jutercu zlo rano rano
Smehljal se solnce je nad mano,
Ko že pod okencem vesela
Je mila majka mi sedela.

Čuj! kaj ti pravim, tvoja mati,
Te hočem vendar poprašati:
Kod si tak rano že hodila,
Da si svoj venček si zmevlila?

Sijal je danček že mi v lice,
Ko sem po verček šla vodice,
In tū je venček o meglici
Zmevlil se tako pri vodici.

Aj! aj! to zlata ni resnica,
Resnična to ni besedica;
Poslušaj, hčerka! vem jo bolje:
Spremljala Mirka si na polje!

Oj matka! to je res resnica,
Poštena to je besedica:
Na polje Mirka sem spremljala,
Da sem — besedico mu djala.

Dopisi.

Na Dunaji 3. rožnika. B — Pogostoma se bere v časnikih, da sedaj ko francozka armada miruje, cesar Na-

oleon „študira“ turško vprašanje, posebno pa še menda nemško, ker mu v Berolinu, v slovitem mestu nemške omike s svojo omahljivo, sebično, šaljivo politiko prav po volji strežejo in ga tako rekoč silijo, da bi jim skorej po francozki šegi napravil godbo in ples! Vendar imeli bodo cesar išejo, in takrat Bog pomagaj, ker vojska bo „lokalizirana“. Tako je s tem nemštvom, v politiki in veri nezedinjenim: eni služijo hoté ali nehoté Napoleonu, drugi so bolj sami za-se; le mala stranka se morebiti še proti jugu milo ozira! Zatoraj nam ne gre nikakor v glavo, kako da se more še tista ljuba nada gojiti, da le od tam je nam še zveličanje in pomoč v teh razvetranih in hudih časih, da Avstrija mora nemška biti, da si mora nemško politiko usvojiti in ž njo naprej domá in drugod proti vsem postavam in narodovskim pravicam! Tako jo namreč naše dunajsko časništvo gode in pri vsaki priliki dolgo in široko po svetu trobi, resnico kalí in ljudí moti in slednjič prave podstave k edinosti in občnemu porazumljenju jemlje. Vendar čemu to! Sto- in večkrat so že pametni možje rekli, da mora Avstrija svojo avstrijsko politiko imeti, ki ima korenine v cesarstvu, v raznih narodih obširne države z njih historičnimi pravicami in pridevki, da bodo v miru in edinosti zedinjeni znotrej močni, zunaj hrabri in časteni. Čudno pa je tudi to, da celó tisti nemški časniki, ki se katoliški imenujejo, pri nas velikrat z nekako pobožnostjo in proti pravemu doznanju in zahtevanju le in vedno le nemštvo priporočajo, in češ, tem se mora verjeti, ti imajo prav, gredo drugi za njimi, dokler spet kaka vihra svoj mogočni „stoj“ nasproti ne zagromi, in se potem eden drugzega osupnjeno gledajo in prašajo: kaj spet? Exempla sunt odiosa! — Res težavno in imenitno opravilo ima sedanje pomnoženo državno svetovavstvo, ki se je 31. majnika pervikrat k posvetovanju snidlo. Da bi po svoji moči kolikor toliko k občnemu pridu doveršilo! — Te dni stoji pred očitno sodbo siloviti hudodelnik z imenom Janez Šmidt, kupčijski mladeneč, ki je, kakor so „Novice“ že ob svojem času povedale, obdolžen, da je svojega gospodarja 12. marca lanskega leta umoril in oropal in ga potem v lesenem zaboji zabitega po železnici kakor blago v Galicijo poslal, kjer so ga še le letos mesca prosenca staknili in njega pervega silnega umora obdolžili. Pravda še teče, ker hudodelec terdovratno tají svojo pregreho in vedno le nekega neznanega Berolinca krivega dela, čeravno so mu skorej že na las pregreho dokazali in ga umora prepričali. Ž njim ste tudi dve ženski, ki ste mu dobro pomagale, da so dalje umorstvo zakrivati in denar zapravljati mogli. Kmali bomo vidili, kakošen kruh si bo spekel iz te moke!

Iz Gorice. — Drage „Novice“, skažite mi ljubav in natisnite sledeči poziv do vseh slovenskih pisateljev. Iz ljubezni do mile slovenščine in do svojih dragih bratov sem sklenil, izdati za novo leto 1861 precej obširno slovensko knjigo pod naslovom „Vile slovenske“. Če ravno imam že veliko gradiva poetičnega in prozaičnega pripravljenega v ta namen, se mi vendar ne zdi še zadostno taki nalogi. Da si tedaj v tem, ko grem po Heleno, tudi Nestorja in Ulisa zadobim v svoj namen in v hasen naše literature, vabim častite gosp. pisatelje slovenske vse, naj me podpirati blagovolijo v tem važnim započetju. Sestavki vse baže in pesmi, če imajo le krepko moralno idejo za temelj, bojo našle svoje priložno mesto. Hymni, elegije, balade, romance, sonetje, glose, basni, alegorije, epigrami, zastavice, smešnice in — kdo vé imena, šteje rodove? — vse to bo prijazno in hvaležno sprejeto. Tudi prevodi, ki jih nekteri žalibog! še pisano gledajo, mi bojo prav po godu, posebno prevodi iz Litvanskega in iz staroklasične literature. Izuzeti so pa politični spisi in pa tisti, „qui ad facultatem argutiorum conducunt“, to je, nočem sofistike ampak prave filosofije. Prosim pa tudi nadepolne mladenče, ako imajo kakoršne si bodi sestavke ali pesmi, katerih iz boječnosti niso še zaupali „žitja ptujšini“, naj mi jih berž ko je mogoče

pošljejo; prekuhati mešanico bo moja skerb. V frankiranih pismih naj se mi pošljejo spisi pod nadpisom: Franz Zakrajšek in Görz im Küstenlande. Nadjaje se da povabljeni gospodje bojo na oltar slovenskega slovstva radi žertovali mnogoverstnega blaga svojega uma, da tako „iz malega stvar naraste velika in slavna“, sklepam pa ta poziv z mogočnimi besedami našega pevca:

Volja se zbudi tedaj, truda ne strašite se,
Krasno bo sad slovenske reči ob uri dozorel;
Gani se verli ratar! sin bo veselo sejal,
Cvetju se čudil unuk unukove žetve!

Franc Zakrajšek.

Iz Gorice 31. maja. M. S. — Naše mesto dobiva vsaki dan novo podobo. Sozidalo se je poslednji čas mnogo novih poslopij, napravile so se nove ceste in sprehajališča, zasadili se novi drevoredi, za ktere našim prednikom celó nič mar ni bilo. O veličanskem mostu čez Sočo ste „Novice“ že same večkrat pisale. Govorí se zdaj tudi, da bodo čisto novo cesto izsred mesta naravnost na kolodvor napravili, kamor železnica iz Tersta pride in se odtod po laških livadah vije. — Polje dosti lepo kaže; al „kavalirji“ (židni červiči) se spet letos slabo sponašajo, kakor slišimo skor po vsem Laškem, kteremu je nekdanje svilarstvo toliko dobička donášalo. Červiči nek spet zlo bolehajo. *) — Tako imenovani „lepi svet“ — kakor Nemec ženskam pravi — se čedalje bolj širi; obroči ženskih kril so se tudi pri nas na kmete zaplodili. Oče se jezijo, ko vidijo, da obročev na kadéh manjka, — al mati, ki neumnost hčere rada prikriva, se izgovarja, da nič ne vé, kam da so obroči s kadí prišli. In tako vse nič ne pomaga; „moda“ je samovladarica, zoper katero je vsaka beseda bob v steno; tako je bilo in tako bode!

Iz Zagurja na Notranjskem 1. junija.....r. Očitna zahvala prebivavcov bistriškega okraja miloserčnim dobrotnikom svojim. Silna suša in požrešni červ sta lani napravila celi deželi znano nadlogo. Presvitli cesar in obila množica dobrotljivih Kranjcev so na mili klic Njih eksc. visokočastitega deželnega poglavarja gosp. grofa Chorinski-ga nam prihiteli na pomoč, darovaje nam dnarja in žita. Naš častivredni okrajni predstojnik Šusteršič s prejetim dnarjem modro gospodarijo: turšice, ajde, ječmena, fižola in krompirja so nakupili in po presoji častitih gospodov fajmoštrov in županov po potrebi od časa do časa revežem odmerjajo. Tako so potrebne z mnogoverstnim semenom preskerbeli in lačne še vedno z živežem oskerbujejo. Bog daj! da bi jim do prihodnje žetve te zaloge ne zmanjkalo. Blagi dobrotniki naši vsi! Če po besedah Odrešenikovih kozarec hladne vode ne bo brez plačila, koliko plačilo čaka Vas, ki ste revnim bratom svojim solze posušili, lačne glada rešili, jim prazne njive obsejali! Prejmite s temi versticami preserčno zahvalo in očitno zagotovilo, da ste si z miloserčnostjo svojo postavili hvaležnosti spominek pri nas, ki ga tudi najhuja burja poderla ne bo!

Iz Ljubljane. General-komanda iz Verone ne pride v Ljubljano, kakor se sedaj sliši, ampak v Videm, kjer imajo obilo prostora za nje stanovališča. Kakor nekdanje Gvelfi in Gibelini si stojite sedaj dve stranki Ljubljančanov nasproti: ena togotna, da ne pridejo novi gosti, druga pa vesela — vsaka meri po svoji vagi. Kdo će sodnik biti? Po naših mislih bi bil sv. Mišel pravo povedal. Toliko bolj pa želi sedaj vsak, da bi deželno poglavarstvo Krajni ostalo. — Občna povestnica, ki je po mnogih overah dozdej se zakasnila, bo začela že ta mesec izhajati ko doklada „Novicam“. — V nedeljo je v gornji Šiški neka žena rodila trojčke (3 fantiče) žive in zdrave. Dobra letina! —

*) To so nam poterdili tudi Lahj sami, ki so te dni o kokonskih zadevah v Ljubljano prišli. Če bojo červiči tudi letos v naših krajih zdravi, se bojo dali kokoni po dobri ceni spečati.

Vred.

„Presse“ piše iz Ljubljane, da vse „živejše gibanje“ kakor v drugih mestih se je po 1. maji tukaj med obertniki in rokodelci začelo. Kje nek je gosp. dopisnik to novico dobil? Nam ni o tem nič znano. — Ravno smo zvedili žalostno novico, da je gosp. baron Lazzarini v Smledniku nanaglomoma umrl.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. 31. dan p. m. se je začel zbor pomnoženega deržavnega svetovavstva; pričujoči so bili razun ministrov vsi deržavni svetovavci; namesti 3 ogerskih, erdeljskega, tirolskega in enega iz serbske Vojvodine, ki so se odpovedali zboru, so prišli novoizvoljeni. Predsednik gosp. nadvojvoda Rainer je začel zbor z ogovorom, v kterem je zbornikom, ki imajo biti „najvišji svetovavci cesarju in kroni“ imenitnost njih poklica na serce položil in jih povabil, naj odkritoserčno razodenejo potrebe vseh stanov avstrijskega cesarstva, v tem pa naj nikoli ne prezrejo, da blagor vseh se opira na uterjenje pravic cesarskega prestola in na obstoj deržavne edinosti. — Potem so svetovavci prisegli terdno zvestobo cesarju in da bojo v vsem le blagor cesarstva pred očmi imeli in vedno le po svoji lastni vednosti in po svojem lastnem prepričanju se obnašali. Opravilni red, ki v 32. razdelkih predpisuje, kako se ima zbor v svojih pomenkih ravnati, je bil vsakemu svetovavcu izročen. Neki razdelk predpisuje sicer, da nobeden ne sme zapopadka posvetovanj očitno razglasiti; al to menda ni tako razumeti, da bi ne smeli svetovavci svojim znancom povedati, kaj se godí v zboru, ker to bi bila velika škoda zboru samemu, ako bi le skrivaj ravnal. Ako si hočejo pridobiti zborniki tudi zaupanje ljudstev, mora ljudstvo vediti, kako se obnašajo v zboru. Všeč je tedaj vsem, da je uradni dunajski časnik prinesel celi govor nadvojvoda predsednika in pa ogerskega svetovavca grofa Apponi-a, ki je po ogovoru nadvojvodovem besedo poprijel. Rekel je grof, da ne namestuje ogerske dežele, ki mu ni nobenega sporočila dala, ampak da to kar bo govoril, bo govoril le v svojem imenu. Zvest cesarju pa tudi svoji domovini — je grof med drugimi rekel — mislim, da v nenavadnih okoljšinah, v kterih se zdaj najdemo, je ta zbor edino mesto, v kterem se moremo pogovoriti o tem, česar ogerska dežela želi in terja; pokazalo se bo pri tem tudi, da to, za kar ima ona stare pravice, ni nevarno edinemu cesarstvu in utegne le dobro biti tudi vsem drugim deželam cesarstva. — Enako je govoril tudi grof Andrassy, ki je v imenu vseh drugih ogerskih gospodov še pristavil, da niso namestovavci ogerske dežele, ampak čisto osebni deležniki deržavnega zbora. — Ko sta bila še poverjeavca zbornih protokolov izvoljena, namreč krajnski grof Anton Auersperg in ogerski grof Anton Szecsen, je bil prvi shod pri kraji. — Drugi dan so se poklonili vsi zborniki Njih veličanstvu cesarju, ki jih je sprejel z ogovorom, v kterem jim je med drugim rekel: „Važne reči o postavah in za poravnanje deržavnih dohodkov in stroškov se Vam bojo v posvet izročile. V tem nikoli ne zabite, da vse dežele cesarstva ima ediniti ena vez, in da vsaka poskušnja, kakor koli zrahljati to vez, pelje le v pogubo celote in posamnih delov. Kaj takega brez razžalenja svojih svetih dolžnost ne morem dopustiti. Enako moram varovati vse narode in vse dežele svojega cesarstva; enake pravice in enake dolžnosti morajo vživati vsi v bratovski slogi edine močne deržave“.

— Po ukazu ministerskem od 23. maja imajo po novi postavi za posle vpeljane poselske bukvice veljati za popotne pisma (pôse) po celem cesarstvu. Dotična c. k. gosposka mora pa v ta namen va-nje zapisati, da so veljavne za leto in dan.

— C. kr. ministerstvo dnarstva je dovolilo, da se na pismih sme čez pritisnjeno marko ena versta napisati (adresa) pisati.